

Overweging WoCo-viering 4 januari 2026 Sint Petrusbasiliek

OPENBARING DES HEREN Matteüs 2,1-12

OM WELKE KONING GAAT HET?

De volksmond noemt het feest van vandaag Driekoningen, maar de liturgie spreekt van de Openbaring des Heren. Nu is het woord 'openbaring' maar een heel gebrekkige vertaling van het Griekse woord 'epifanie', dat 'verschijning' betekent. Epifanie was in het Romeinse keizerrijk de dag waarop de nieuwe keizer zich in een stad liet inhalen, huldigen, zich liet zien. Vandaag viëren wij het feest waarop God zich in Christus in de mensen openbaart als hun Heiland.

Het is dus een feest van geloof en vertrouwen. Er is in het Nieuwe Testament wel geen enkel verhaal – behalve het geboorteverhaal van Lucas - dat de mensen zo aanspreekt als dit verhaal. De volksfantasie heeft er van alles bijgedacht, schilders en dichters hebben op hun manier het verhaal verder verteld. Ik denk dat onze evangelist Matteüs zich zou verwonderen en zou zeggen: Dat heb ik allemaal niet bedoeld, vergeet de kern van het verhaal niet. Daarom is het goed dat wij ons vandaag afvragen: Wat heeft de evangelist eigenlijk met dit verhaal bedoeld?"

De eerste christenen, die uit het jodendom gekomen waren, hadden het moeilijk, zij werden door hun volksgenoten als verraders beschouwd en vaak letterlijk uitgestoten. Om hun een riem onder het hart te steken vertelt Matteüs dan dit verhaal, dat eigenlijk een aaneenschakeling is van profetieën, om hun duidelijk te maken dat deze strijd van de duisternis tegen het licht in feite reeds begonnen is bij de geboorte van Jezus.

Het evangelie spreekt niet van de drie koningen: 'Er kwamen wijzen uit het oosten', lezen we. Maar het spreekt wel over twee koningen, namelijk over koning Herodes en over de pasgeboren koning der Joden. Koning Herodes werd verontrust en heel Jeruzalem met hem. De koning die alleen vertrouwt op macht en bezit en denkt aan moord en bedrog. De hogepriesters en schriftgeleerden voelen zich verstoord in hun zalige rust, in hun zekerheid, zij willen niet gestoord worden.

De tweede koning waarover het evangelie spreekt, is de pasgeboren koning der Joden. Hij zal de herder zijn voor zijn voor zijn volk Israël, de herder die zijn leven zal geven voor de schapen. De wijzen brengen goud en wierook mee, koninklijke geschenken, volgens de profetie van Jesaja, maar Matteüs voegt hier een derde geschenk aan toe, mirre, een balsem die gebruikt werd voor het zalven van de doden. Daardoor laat hij bewust zien dat deze koning zich niet laat leiden door pracht en praal, maar een koning zal zijn die wil delen in de pijn van het dagelijks bestaan en bereid is zijn leven te geven voor anderen. Hem komen de wijzen huldigen, zij komen van ver, zij geven acht op de ster, zij hebben de rust van hun comfort en welvaart prijsgegeven en zoeken en erkennen als eersten Jezus als hun koning.

Zo schetst dit verhaal de schrijnende tegenstelling tussen mensen die eerlijk op zoek zijn naar God en mensen die God reeds gevonden hebben maar zich voor zijn volheid sluiten.

Nu worden wij vandaag ook voor de keuze gesteld, behoren wij tot de volgelingen van Herodes en C°, of zijn wij een nieuwe uitgave van de wijzen? Blijven wij zitten binnen de muren van de gevestigde orde, voelen wij ons door Jezus verstoord in onze zalige rust, willen wij geen heil van God aanvaarden? Dan zitten wij in de duisternis van het ongeloof.

Of zijn wij bereid om op weg te gaan en te luisteren naar de tekens van de tijd, zijn wij zoals de wijzen bereid om vertrouwde voorstellingen en ideeën op te geven? In de eerste lezing worden wij uitgenodigd om Jezus als onze verlosser te erkennen: 'Sta op, laat het licht u beschijnen. De glorie van de Heer gaat over u op. Bij het zien ervan zult gij van blijdschap vervuld worden, uw hart zal bonzen van vreugde'.

Laten wij ons vandaag verheugen en blij zijn om dit Licht der wereld, dat alle duisternis verdrijft en huldigen wij Jezus als onze koning.

Van: pastoor Jos Lammers sds

Gelezen door : Roger Bergholtz